

Specializační studium

Oceňování obchodních závodů (podniků)

Zdroje vstupních dat a provázanost
mezi účetními výkazy

PhDr. Ing. Helena Jáčová, Ph.D.

+420 485 352 380

helena.jacova@tul.cz

www.com.tul.cz

Obsah

- 1 Hlediska členění informačních zdrojů pro finanční analýzu
- 2 Rozvaha
- 3 Výkaz zisku a ztráty
- 4 Přehled o peněžních tocích
- 5 Přehled o změnách vlastního kapitálu
- 6 Vzájemná provázanost a souvztažnosti mezi účetními výkazy

1 Hlediska členění informačních zdrojů pro finanční analýzu

- FA je úzce spojena s finančním účetnictvím a finančním řízením podniku a prohlubuje tyto dva nástroje podnikového řízení.
- Data pro finanční analýzu můžeme čerpat z mnoha informačních zdrojů:
  - buď se jedná přímo o položky účetních výkazů,
  - nebo údaje z jiných zdrojů,
  - nebo údaje z těchto výše uvedených položek vypočtené (odvozené) na základě elementárních matematických metod.

1 Hlediska členění informačních zdrojů pro finanční analýzu

Vybraná hlediska třídění informačních zdrojů pro FA

Hledisko třídění	Třídění
Z hlediska místa jejich vzniku	Interní (vnitropodnikové) Externí (vnější)
Z hlediska ekonomické rozlišovací úrovně	Makroekonomické Odvětвовé Podnikové
Z hlediska původu (charakteru) zdrojů	Finanční Nefinanční
Z hlediska možnosti kvantifikace	Kvantifikovatelné Nekvantifikovatelné

Zdroj: Vlastní zpracování dle Sůvová, 2000,

1.1 Charakteristika informací podle místa jejich vzniku

- Podle místa vzniku se informace rozdělují na interní a externí.
- Zdrojem **interních informací** jsou:
  - Oficiální účetní data (např. finanční účetnictví, vnitropodnikové účetnictví, výroční zprávy, podnikové statistiky apod.
- **Externí informace** charakterizují ekonomické prostředí v okolí podniku. Jedná se např. o tyto informace:
  - ekonomický vývoj společnosti (míra inflace, míra nezaměstnanosti, vývoj kapitálového trhu, apod.);
  - postavení konkurence – odvětvové analýzy (tržní pozice konkurenta, ceny na trhu apod.).

1.2 Charakteristika informací podle původu zdrojů

- Informace se rozdělují na finanční a nefinanční.
- **Finanční informace:**
  - Jsou vyjádřeny v peněžních jednotkách;
  - pocházejí z finančního účetnictví (tj. rozvahy, výkazu zisku a ztráty, přehledu o peněžních tocích a z přehledu o změnách vlastního kapitálu);
  - z výkazů sestavovaných pro daňové účely;
  - z vnitropodnikových účetních výkazů;
  - z výročních a auditorských zpráv.

1.2 Charakteristika informací podle původu zdrojů

- **Nefinanční informace:**
- Jsou evidovány mimo systém účetnictví.
- Některé informace mohou být vyjádřeny v nepeněžních tj. naturálních jednotkách (např. počty zaměstnanců, objemové množství výrobků a zásob, spotřeby energie a další).
- Nefinanční informace mohou mít i podobu pouze verbální (např. o kvalitě managementu; či o postavení na trhu - zejména trhu kapitálovém).

1.2 Charakteristika informací podle původu zdrojů

- Výběr zdrojů a typů informací je vždy podřízen konkrétnímu účelu FA a vybrané metodě FA.
- Před zpracováním získaných údajů je zapotřebí provést kontrolu dat a posoudit jejich věrohodnost.
- Ve zdůvodněných případech provést i určité úpravy získaných dat (např. o zpracování podrobnějšího členění souhrnných položek).
- Hlavním úkolem účetnictví a finančních výkazů je zobrazení pravdivých informací, ze kterých lze získat věrný obraz o finanční a majetkové situaci podniku.

2 Rozvaha

- **Rozvaha** je základní účetní výkaz každého podniku.
- Podává přehled o tom, jaký majetek podnik k určitému okamžiku vlastní.
- Z jakých zdrojů, byl tento majetek financován.
- Rozvaha se sestavuje k určitému datu.
- Musí platit, že stav aktiv se rovná stavu pasiv.

2.1 Majetková struktura

- Základní položky majetkové struktury:

I) Pohledávky za upsaný základní kapitál

- Při založení společnosti je základní kapitál vytvořen vklady společníků či jiných třetích osob.
- Při zápisu do obchodního rejstříku musí být splaceno:
  - u společnosti s ručením omezeným alespoň 30 % z každého peněžitého vkladu,
  - u akciové společnosti musí být splaceno zároveň emisní ážio každého zakladatele a souhrn základního kapitálu musí činit 30 %.

2.1 Majetková struktura

- U ostatních nesplacených vkladů ke dni založení společnosti vzniká společnosti **pohledávka za upsaný základní kapitál**.
- Tyto pohledávky jsou splatné ve lhůtě předem stanovené ode dne vzniku společnosti:
  - u společnosti s ručením omezeným nejpozději do 5 let,
  - u akciové společnosti nejpozději do 1 roku.

2.1 Majetková struktura

II) Stálá aktiva

- Jsou tvořena z DNM, DHM a DFM.
- Tento majetek slouží podniku dobu delší než jeden rok.
- Postupně se opotřebovává a tvoří podstatu majetkové struktury.

III) Oběžná aktiva

- Představují krátkodobý majetek, který je v podniku přítomen v různých formách a je neustále v pohybu.
- Oběžná aktiva se obrací velmi rychle, a čím rychleji se obrací, tím větší zisk přinášejí.

2.1 Majetková struktura

IV) Časové rozlišení aktiv

- zachycuje zůstatky účtů časového rozlišení:
  - nákladů příštích období (např. předem placené nájemné),
  - příjmů příštích období (např. provedené a dosud nevyúčtované práce).

2.2 Faktory ovlivňující výši a strukturu majetku

I) Výše majetku je ovlivněna následujícími třemi faktory:

1) Velikostí podnikových výkonů

- Růst výkonů zvyšuje požadavky na velikost majetku při stejném stupni jeho využití a stejných cenách.

2) Stupněm využití majetku

- Lepší využití majetku snižuje potřebu tohoto majetku.
- Naopak horší využití majetku zvyšuje potřebu tohoto majetku.

2.2 Faktory ovlivňující výši a strukturu majetku

3) Cenou majetku

- Změna cen působí na výši celkového majetku podniku přímo.
- Oceňování jednotlivých majetkových složek podniku je teoreticky a hlavně prakticky složitou záležitostí.

2.2 Faktory ovlivňující výši a strukturu majetku

II) Struktura majetku je ovlivněna následujícími třemi faktory:

- charakterem podnikové činnosti,
- odpisovou politikou,
- formou financování majetku.

1) Charakterem podnikové činnosti

- Struktura majetku je v různých oborech činností odlišná.
- Podniky s technicky náročnější výrobou mají obvykle vysoký podíl dlouhodobého hmotného majetku a zásob.

2.2 Faktory ovlivňující výši a strukturu majetku

2) Odpisovou politikou

- Podnik si může v rámci účetních odpisů zvolit způsob odpisování dlouhodobého majetku (lineární, dle výkonů, degresivní, progresivní).

3) Formou financování majetku

- Pokud podnik ve velké míře využívá leasingové financování, nemusí být v aktivech vykázán velký podíl dlouhodobého majetku.
- Podle českých účetních standardů je důležitým aspektem pro zařazení majetku do rozvahy vlastnický vztah vůči majetku.

2.3 Finanční struktura

- Je zachycena na straně pasiv rozvahy.
- Vyčísluje možné zdroje financování podnikového majetku.
- Základní položky finanční struktury jsou následující:

I) Vlastní kapitál je tvořen těmito složkami:

- Základním kapitálem.
- V případě vykazování ztráty, která se neuhradí jinou formou, dochází k vynucenému snížení základního kapitálu.
- Ážiem a kapitálovými fondy. Ážio představuje rozdíl mezi emisním kurzem a jmenovitou hodnotou akcie. Kapitálové fondy jsou tvořeny z darů a z vkladů společníků nezvyšujících základní kapitál.

2.3 Finanční struktura

- Fondy ze zisku představují fondy tvořené z vytvořeného zisku na základě rozhodnutí společnosti, např. statutární fondy, fond kulturních a sociálních potřeb apod.
- Výsledkem hospodaření minulých let. Ten představuje část zisku, která nebyla použita na tvorbu fondů ze zisku nebo na výplatu podílu na zisku a převádí se do dalšího období.

2.3 Finanční struktura

II) Cizí zdroje jsou tvořeny:

- Rezervami tvořenými na vrub nákladů podniku. Tyto peněžní částky bude muset podnik v budoucnu vydat, jedná se tedy o budoucí závazky, např. opravy hmotného majetku.
- Dlouhodobými závazky, jejichž splatnost je delší než 1 rok (např. emitované dluhopisy, dl. zálohy od odběratelů, dl. směnky k úhradě apod.).
- Krátkodobými závazky, jejichž splatnost je kratší než 1 rok (např. závazky vůči dodavatelům, kr. zálohy od odběratelů, kr. směnky k úhradě, závazky vůči zaměstnancům apod.).

2.3 Finanční struktura

III) Časové rozlišení pasiv

- zachycuje zůstatky výdajů příštích období (např. nájemné placené pozadu),
- Zachycuje zůstatky výnosů příštích období (např. předem přijaté nájemné, předplatné apod.).

2.4 Faktory ovlivňující výši a strukturu zdrojů financování

I) Výše zdrojů financování

- Výše pasiv je odvozena z hodnoty majetku potřebného pro podnikání.

II) Struktura finančních zdrojů je ovlivněna následujícími faktory:

1) Náklady kapitálu

- Nákladem cizího kapitálu je úrok.
- Nákladem vlastního kapitálu jsou náklady obětované příležitosti.
- Podnik by měl usilovat o co nejnižší vážené průměrné náklady na kapitál.

2.4 Faktory ovlivňující výši a strukturu zdrojů financování

II) Majetkovou strukturou podniku (mělo by platit)

- Dl. majetek a trvale přítomná část oběžného majetku by měly být kryty dl. kapitálem, jedná se o tzv. zlaté pravidlo financování.
- Podniky s vysokým podílem DNM by se neměly příliš zadlužovat. Při vzniku finančních potíží cena DNM klesá.
- Podniky, které nesou vysoké provozní riziko, spojené s vysokým podílem fixních nákladů, by měly nést nízké finanční riziko, tzn., že podniky by měly dávat přednost vlastním zdrojům financování před vysokou zadlužeností.

2.4 Faktory ovlivňující výši a strukturu zdrojů financování

III) Velikostí a stabilitou dosahovaného zisku

- Čím vyšší je dosahovaný zisk a jeho stabilita, tím vyšší podíl cizích zdrojů mohou podniky využívat.

IV) Ochotou manažerů přijímat riziko

- Zadlužování podniku vede k nejistotě z hlediska jeho budoucí schopnosti splácet dluhy a úroky spojené s dluhem.
- Někteří manažeři dávají přednost financování vlastními zdroji, jiní zdroji cizími.

2.4 Faktory ovlivňující výši a strukturu zdrojů financování

V) Udržením kontroly nad činností podniku

- Vstup dalších vlastníků při navyšování základního kapitálu může být nevýhodný z hlediska udržení kontroly stávajících vlastníků nad chodem podniku.
- Při navyšování cizího kapitálu a vysokého zadlužení podniku může banka nařídit určitá finanční opatření.

2.4 Faktory ovlivňující výši a strukturu zdrojů financování

VI) Požadavky věřitelů

- Věřitelé si při splácení dluhu mohou klást další podmínky, např. požadavek na určitou výši zadlužení.

VII) Odvětvovými standardy

- Podniky s podobným oborem podnikání by měly mít podobnou majetkovou i finanční strukturu.
- Nesou obdobné riziko s oborem podnikání a zároveň by měly nést i podobné finanční riziko, které souvisí s použitými finančním zdroji.

2.5 Omezení vypovídací schopnosti rozvahy

- Rozvaha jako účetní výkaz má ve své vypovídací schopnosti určitá omezení, která je nutno při finanční analýze respektovat.
- Jedná se zejména o tyto nedostatky:
  - Rozvaha poskytuje statický pohled na stav a strukturu podnikových aktiv a pasiv, odpovídající danému momentu.
  - Nezachycuje (nezobrazuje) současnou hodnotu podniku zcela přesně.

2.5 Omezení vypovídací schopnosti rozvahy

- Nelze určit, jaká metoda byla použita k odepisování dlouhodobého majetku.
- Pro oceňování zásob je možno použít různé metody, které též nelze z rozvahy určit.
- Pohledávky jsou oceňovány v nominálních cenách.

2.5 Omezení vypovídací schopnosti rozvahy

- Neprojeví se zhodnocení investičního majetku v případech, kdy roste cena budov, půdy, lesních porostů. Tvorba opravných položek pro zvýšení hodnoty majetku je totiž zakázána, tento postup by byl v rozporu s účetní zásadou opatrnosti.
- Některé položky mají obtížně vyjádřitelnou peněžní hodnotu, proto nejsou v rozvaze zohledněny, např. hodnota kvalifikace a zkušenosti zaměstnanců, dobré jméno podniku, apod.

3 Výkaz zisku a ztráty

- **Výkaz zisku a ztráty** zachycuje činnost podniku z hlediska nákladů a výnosů (nikoliv příjmů a výdajů).
- Vyjadřuje výsledek hospodaření za určité období.
- Je sestaven na kumulativní bázi, nikoli na bázi hotovostní, tzn. na akruálním principu (tj. hospodářské operace se vykazují v období, jehož se časově i věcně týkají – tedy nikoli v období, kdy došlo k výdaji nebo k příjmu peněžních prostředků).
- Výkaz se sestavuje pravidelně v ročních či kratších intervalech.
- Finanční analýza stále více začíná využívat ukazatele na bázi cash flow.

3 Struktura Výkazu zisku a ztráty

- Základní položky Výkazu zisku a ztráty:
  - Náklady.
  - Výnosy.

I) Náklady

- Představují peněžní částky, které podnik účelně vynaložil na získání výnosů, i když k jejich skutečnému zaplacení nemuselo ve stejném období dojít. Náklady se rozdělují na:
  - provozní (zahrnují náklady související s provozem podniku),
  - finanční (zahrnují především náklady související se získáváním peněžních prostředků).

3 Struktura Výkazu zisku a ztráty

II) Výnosy

- Představují peněžní částky, které podnik získal z veškerých svých činností za dané období bez ohledu na to, zda v tomto období došlo k jejich inkasu. Výnosy se stejně jako náklady rozdělují na provozní a finanční:
  - provozní výnosy zahrnují různé druhy tržeb (prodej zboží, služeb apod.),
  - Finanční výnosy zahrnují především výnosy z finančního majetku.

3 Struktura Výkazu zisku a ztráty

Výsledek hospodaření podniku:

- Je rozdíl mezi celkovými výnosy a celkovými náklady.
- Výsledkem hospodaření je zisk nebo ztráta.
- Typy výsledku hospodaření:
  - Výsledek hospodaření před zdaněním se rovná součtu provozního a finančního výsledku hospodaření.
  - Výsledek hospodaření po zdanění. Od výsledku hospodaření před zdaněním se odečte daň z příjmů.
  - Výsledek hospodaření za účetní období. Od výsledku hospodaření po zdanění se odečte převod podílu na výsledku hospodaření společníkům.

3.1 Omezení vypovídací schopnosti výkazu zisku a ztráty

- Nákladové a výnosové položky se neopírají o skutečné hotovostní toky, tedy o příjmy a výdaje, a proto ani výsledný zisk nevyjadřuje (nezobrazuje) skutečné dodatečné disponibilní (pohotové) peněžní prostředky získané hospodařením podniku v daném období.
- Dále nezohledňuje některé výdaje běžného období (např. úhradu nájemného předem – jedná se o úbytek peněž v běžném období, ale nejedná se o náklad běžného období.
- Některé náklady nepředstavují hotovostní výdaj, např. odpisy.

3.1 Omezení vypovídací schopnosti výkazu zisku a ztráty

- Výkaz neodráží některé příjmy běžného období (např. přijaté předplatné vztahující se k dalšímu období. V tomto případě se nejedná o výnosy běžného období).
- Výkaz zahrnuje ve výnosech tržby, aniž by došlo ke skutečnému proplacení pohledávek.
- Tvorba rezerv dle zákona o rezervách představuje daňově uznatelný náklad, aniž by došlo ke skutečnému výdaji peněžních prostředků.
- Čerpání rezerv dle zákona o rezervách představuje daňově uznatelný výnos, aniž by došlo ke skutečnému příjmu peněžních prostředků.

4 Přehled o peněžních tocích

- **Přehled o peněžních tocích (cash flow)** podává přehled o tom, kolik hotovosti bylo do podniku přijato a kolik peněžních prostředků bylo vydáno, tzn., že zachycuje činnost podniku z hlediska příjmů a výdajů.
- Přehled o peněžních tocích je rozdělen do tří část:
  - provozní činnost,
  - investiční činnost,
  - finanční činnost.

4.1 Sestavení přehledu o peněžních tocích nepřímou metodou

- Při sestavování CF se používá většinou nepřímá metoda, která transformuje výsledek hospodaření (tj. rozdíl mezi výnosy a náklady) na tok peněz (tj. rozdíl mezi příjmy a výdaji).
- Celkové CF se vypočte následovně:

Počáteční stav peněžních prostředků

+/- CF z provozní činnosti

+/- CF z investiční činnosti

+/- CF z finanční činnosti

+/- Celkové CF

= Končený stav peněžních prostředků

4.2 Využití přehledu o peněžních tocích

- Přehled o peněžních tocích se využívá především:
  - ve finanční analýze pro hodnocení finanční stability podniku a určení příčin změn stavu peněžních prostředků,
  - při krátkodobém plánování peněžních příjmů a výdajů,
  - při sestavování střednědobých a dlouhodobých finančních výhledů podniku,
  - při hodnocení finanční efektivnosti investičních variant,
  - jako jedna z forem stanovení základu tržní ceny podniku (diskontovaný cash flow),
  - při hodnocení platební schopnosti podniku a řízení likvidity.

5 Přehled o změnách vlastního kapitálu

Tento výkaz vypovídá o změnách, tj. druhu a objemu změn jednotlivých položek vlastního kapitálu.

		Počáteční zůstatek	Zvýšení	Snížení	Konečný zůstatek
A.	Základní kapitál zapsaný v obchodním rejstříku				
B.	Základní kapitál nezapsaný v obchodním rejstříku				
C.	Součet A +/-B				
D.	Vlastní akcie a vlastní obchodní podíly				
*	Součet A +/-B +/-D				
E.	Ážio				
F.	Rezervní fond				
G.	Ostatní fondy ze zisku				
H.	Kapitálové fondy				
I.	Rozdíly z přecenění nezahrnuté do hospodářského výsledku				
J.	Zisk/ztráta minulých účetních období				
K.	Zisk/ztráta po zdanění za účetní období				
*	Celkem				

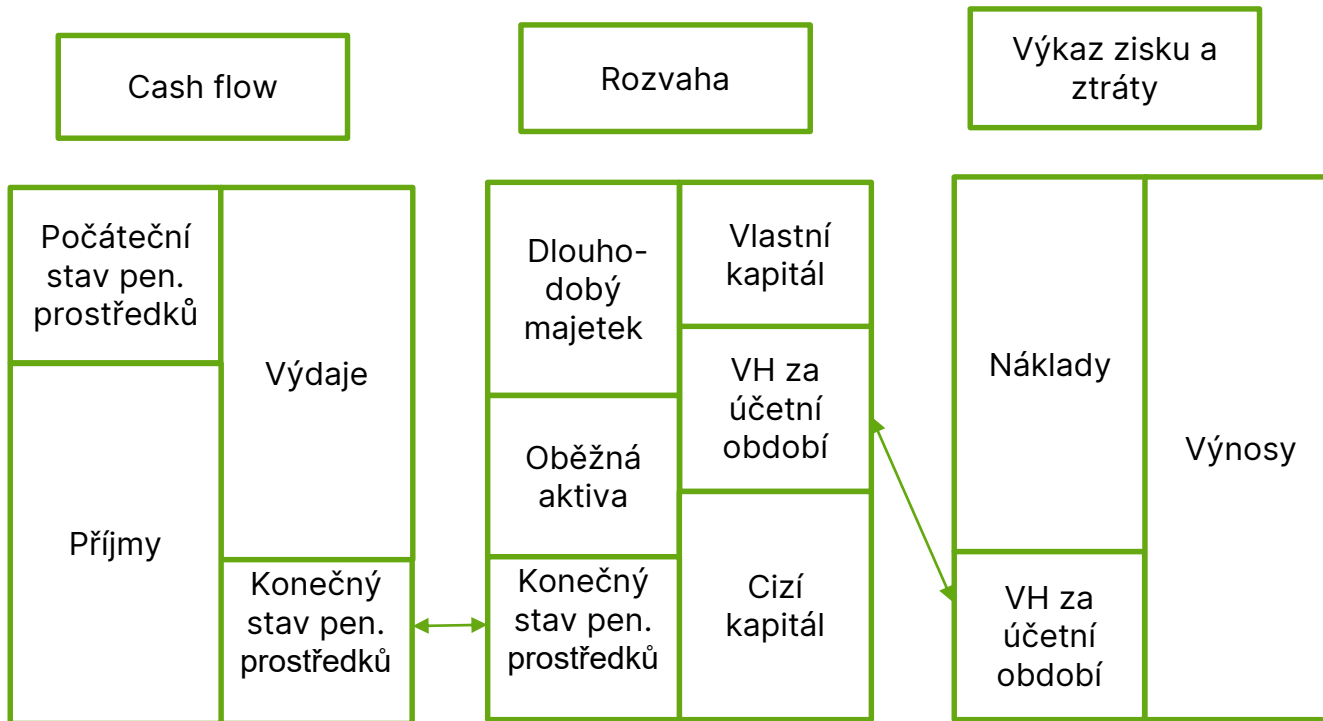
Zdroj: Vlastní zpracování

6 Vzájemná provázanost a souvztažnosti mezi účetními výkazy

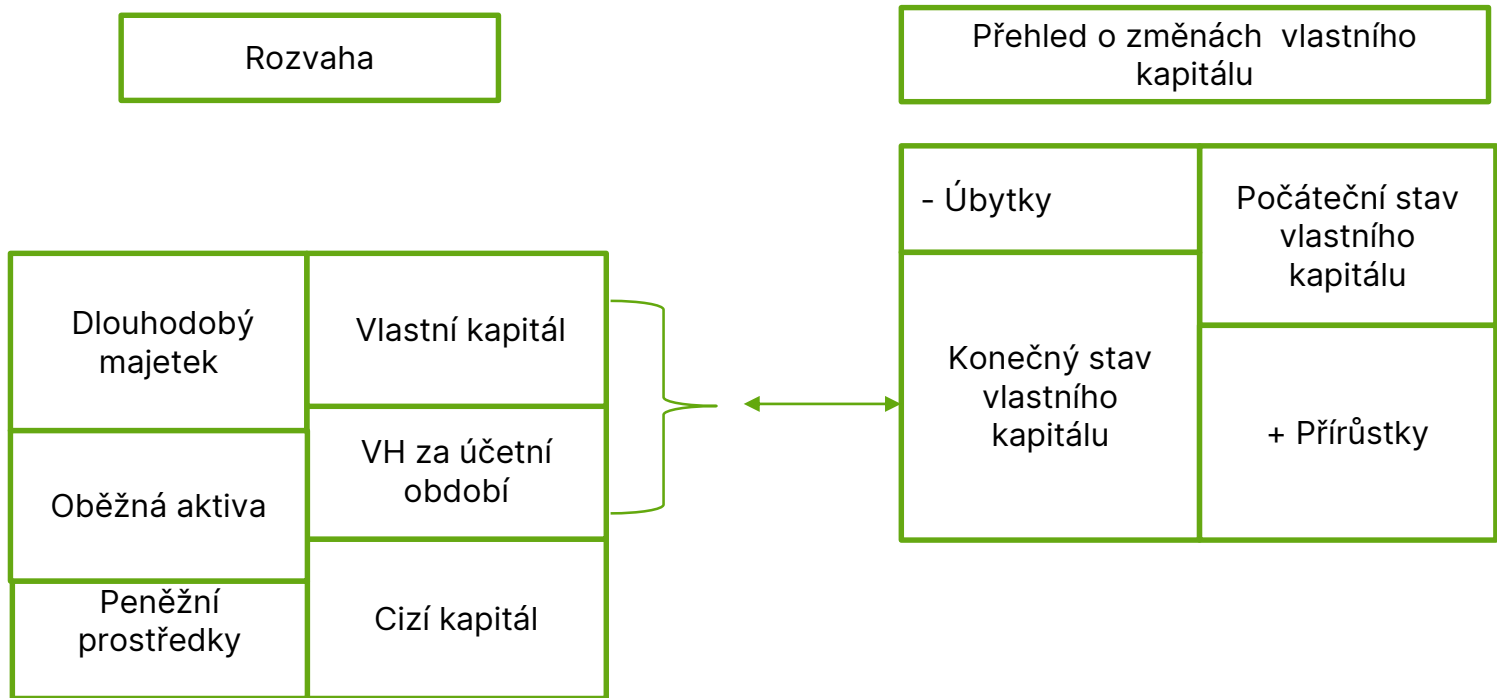
- Mezi jednotlivými účetními výkazy existuje vzájemná provázanost.
- Základem je rozvaha, která zachycuje (zobrazuje) majetkovou a finanční strukturu účetní jednotky.
- Významným zdrojem financování je výsledek hospodaření za účetní období, který je do rozvahy převzat z výkazu zisku a ztráty.
- Rozdíl mezi stavem finančních prostředků na začátku a na konci období pak dokumentuje výkaz cash flow.

6 Vzájemná provázanost a souvztažnosti mezi účetními výkazy

6 Vzájemná provázanost a souvztažnosti mezi účetními výkazy

Děkuji za pozornost

PhDr. Ing. Helena Jáčová, Ph.D.

+420 485 352 380

helena.jacova@tul.cz

www.com.tul.cz